

Tots els carrers de Girona

La plaça de Salvador Espriu

551

El dia 20 de març del 1985, el ple de l'Ajuntament de Girona va acordar «donar el nom de plaça de Salvador Espriu (escriptor, 1913-1985) a la que es formarà per la urbanització dels terrenys municipals entre el passeig del General Mendoza i la plaça de Calvet i Rubalcaba (davant del Mercat d'Abastaments)». Feia pocs dies que havia mort Salvador Espriu.

Aquesta plaça ha pres forma, sobretot, en construir-s'hi al subsòl un pàrquing al qual s'accedeix des del passeig del General Mendoza. Ha entrat en servei la primavera del 1987 i ha estat el primer aparcament subterrani públic que s'ha fet a la ciutat. No obstant, la plaça comprèn una superfície més gran que la coberta de l'aparcament, ja que inclou també l'espai situat entre aquesta i el mercat. Per tractar de donar coherència a un àmbit que és producte de molt diverses actuacions urbanístiques, l'ajuntament ha encarregat als arquitectes que van redactar el pla especial del Barri Vell que en preparin un altre per ordenar el territori entre el pont de Pedra i el mercat, del qual forma part important la plaça de Salvador Espriu. El disseny definitiu de la plaça és, doncs, de moment, una incògnita, però és ben segur que hi haurà ben poc verd i que haurà de configurar-se com una plaça dura, ja que no hi ha terra en el subsòl. L'única nota verda que podrà conservar és un plàtan quasi centenari situat en un extrem, prop del mercat. L'empresa constructora de l'aparcament volia treure'l, perquè li feia nosa, però una campanya popular, a final de l'any passat, va aconseguir que fos respectat. A la seva ombra han muntat la parada, durant molts anys, els pagesos que porten els seus productes a mercat.

Al cor del pla Perpiñà

La història urbanística d'aquest indret és rica en incidències. El 1944 es va inaugurar el mercat, construït per presoners de guerra sobre terrenys de l'antic baluard de Sant Francesc, cedit pel govern de la República a l'ajuntament de Girona l'any 1931. Dos anys després de la inauguració del mercat, el 26 de novembre de 1946, el Ram de Guerra va traspasar a l'ajuntament el convent de Sant Francesc de Paula, de l'orde dels fra-

res minims, que des de les desamortitzacions del segle anterior havia servit com a caserna, i també li va traspasar la caserna del General Mendoza, habilitada l'any 1932 en un edifici que havia estat construït vint anys abans com a mercat de bestiar, adossat al convent de Sant Francesc per la banda del sud. Aquest antic mercat de bestiar/caserna del General Mendoza ocupava bona part del que ara és la plaça de Salvador Espriu.

El traspàs d'aquestes dues casernes —fet a canvi dels terrenys de les noves de la carretera de Barcelona— no es va formalitzar fins a l'octubre del 1959. Sis mesos després, l'ajuntament va decidir enderrocar la de Sant Francesc, però la del General Mendoza no va anar a terra fins al 1966. Per urbanitzar els solars resultants —que l'ajuntament va parcel·lar i vendre a particulars—, es va redactar el pla parcial Centro Comercial, més conegut com a Pla Perpiñà, pel nom de l'arquitecte que el va redactar, Antoni Perpiñà Sabrià.

A l'empara d'aquest Pla, aprovat definitivament el 18 d'agost del 1965, van construir-se els gratacels que envolten la plaça, però no l'edifici que la tanca ara per la banda de ponent, que ha estat construït l'any 1985. Aquest edifici —que per la part de darrera dona a la travessia Canaders i va obligar a enderrocar uns antics magatzems— s'ha fet amb menys alçada que la prevista al Pla Perpiñà. La causa és que quan encara no s'havien aixecat tots els gratacels que eren previstos en aquell Pla va aparèixer, el maig del 1975, la nova Llei del Sòl, que obligava a adaptar-lo al Pla General del 1971. Això va fer paralitzar la concessió de llicències d'edificació i a redactar un Pla Especial de Reforma Interior. Aquest PERI, que per aconseguir la superfície necessària legalment de zones verdes preveia cobrir l'Onyar i fer-hi jardins a sobre, no va ser aprovat pel Ministeri de l'Habitatge. L'ajuntament va recórrer, i mentrestant la concessió de llicències va continuar paralitzada.

El final del franquisme i la recessió en el ram de la construcció van acabar de deixar paralitzat el desenvolupament del Pla. Les Normes Subsidiàries d'urbanisme dictades per la Generalitat el 1981 van ser les que van dei-

xar establert un nou futur urbanístic per a aquells terrenys, amb autorització per a l'edifici que s'ha fet el 1985 i amb la creació de l'espai lliure que ha rebut el nom de plaça de Salvador Espriu.

Un gran poeta

Salvador Espriu, nascut a Santa Coloma de Farners l'any 1913 i mort a Barcelona el 1985, ha deixat una important obra literària i el valor d'un símbol de convivència i diàleg, i alhora de resistència, en els anys de repressió. L'any 1972 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Les seves obres poètiques més importants són *Cementiri de Sirera*, *El caminant i el mur*, *Les cançons d'Ariadna* i, sobretot, *La pell de brau*, de gran influència entre els intel·lectuals antifranquistes. En teatre, la seva obra més important és *La primera història d'Esther*, i en prosa, *Ariadna al laberint grotesc* i *Laia*, aquesta última portada al cine. Les seves obres han servit per a muntatges teatrals i per a una part important de les cançons de Raimon.

L'any 1954 va escriure el següent poema sobre Girona, dedicat a Joan Peruchó:

A poc a poc van pujant peus feixucs de canonge / aquest silenci dur de les escales de la nit, / i sentim com l'angunió respir ens atansa / a tot l'immòbil temps de la ciutat.

Però la boca del mort ja és tancada al viàtic, / però els ulls del mort no reben més el somni / dels vells arbres serens, dels campanars, dels rius.

Ales membranoses esgarrifien i volen / i fan el llarg esglaï de l'última foscor.

Salvador Espriu és enterrat al cementiri d'Arenys de Mar, en una senzill tomba, tal com ell ho va voler.

J. Fabre

La rambla de Xavier Cugat

550

Rambla de Xavier Cugat és el nom que el ple de l'Ajuntament va donar, en la sessió del 18 de març del 1987, a un tros del carrer de Sant Gregori, concretament el comprès des del límit del PEMU Fontejau fins a la cruïlla dels carrers del Pont de la Barca i de la Font de l'Abat. En la mateixa sessió municipal es va donar el nom de carrer del Pont de la Barca al tram del carrer de Sant Gregori des d'aquesta rambla de Xavier Cugat fins a la Devesa. El tros comprès entre el límit del PEMU Fontejau i el límit del terme municipal conserva el nom de carrer de Sant Gregori que havia estat posat, en el ple del 19 de juliol del 1985, al que anteriorment es deia carretera de Sant Gregori i, abans de 1975, carretera de les Planes, i que comprenia des de la Devesa al límit del terme municipal. El que es va fer, doncs, el març del 1987, va ser donar tres noms diferents a una via urbana que fins aleshores havia mantingut una denominació unitària.

El canvi no era gratuït, perquè la urbanització, per l'Institut Català del Sòl, dels terrenys de Fontejau ha donat una tipologia molt diferent a cada un dels tres trams. Les diferències les ha creades precisament la realització de la rambla central de la urbanització sobre l'eix de l'antiga carretera d'accés a Sant Gregori i Talalà. Aquesta rambla ha estat realitzada durant els anys 1985 i 1986 seguint les directrius del Pla Especial de Millora Urbana (PEMU) de Fontejau, aprovat definitivament el 2 de novembre del 1983. Aquest pla especial va variar substancialment allò que havia estat projectat per aquells terrenys en un pla parcial de 21 anys abans. El pla parcial del 1962 era pensat per fer-hi gratacels —dels quals només se'n van arribar a fer tres— i el pla especial del 1983 ha dissenyat un futur de cases unifamiliars adossades i d'edificis de poca alçada. La rambla, a la qual

s'ha donat el nom de Xavier Cugat, ha de ser el centre civí d'aquest nou barri de Girona que tot just comença a formar-se.

Xavier Cugat va néixer a la plaça de l'Oli de Girona l'any 1901, però els seus pares se'l van emportar de molt petit a Cuba, on de ben jove ja va muntar un conjunt musical. Més tard va fer fortuna a Amèrica com a músic i empresari d'espectacles. Ha intervingut, com a músic o com a actor, en diverses pel·lícules (algunes amb la més cèlebre de les dones amb les quals ha estat casat, l'actriu Abbe Lane) i són famoses també les caricatures i dibuixos que ha realitzat amb gran habilitat. Ha esdevingut el paradigma del català aventurer i murri, rodamón, que sap sortir endavant movent-se en ambients turbulents i que sempre està rodejat de dones joves i atractives. Ha creat, amb les orquestres que ha dirigit, un tipus de música ballable que ell anomena *tropical*, inspirada en els seus anys d'estada a Cuba i que li ha proporcionat els seus millors èxits. Home molt popular, Girona va voler recordar que hi havia nascut dedicant-li la rambla de Fontejau. Això es va produir pocs mesos després que ell pronunciés el pregó de Fires —l'octubre del 1986— i que la ciutat li fes un reconeixement públic, al qual ell va correspondre promentent una inconcreta donació destinada a potenciar la infraestructura cultural de Girona. Viu a Barcelona, on fa poques setmanes ha anunciat que vol contraure un nou matrimoni, ara, naturalment, amb la jove i desconeguda actriu que l'acompanya a estones.

Pel que fa al passat més llunyà dels terrenys on s'ha urbanitzat la rambla de Xavier Cugat, ens remetem a allò que vam explicar en el capítol d'aquesta sèrie dedicat al carrer de Sant Gregori (PUNT DIARI, 26/VI/1986).

J. Fabre

NECROLÒGIQUES

RAMON GUERRA I ROLLAN
Als 92 anys d'edat, a Garriguella, va morir ahir Ramon Guerra. Era vidu d'Isabel Sabater.
La missa exequial tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a l'església parroquial de Garriguella.

SERVEI DE
NECROLÒGIQUES
Tel. 21 35 08

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

Adolf Cañas i Ramos

Morí cristianament a Girona el dia 5 de setembre del 1987,
a l'edat de 41 anys.

A.C.S.

La seva esposa, Núria Corominas i Güell; fills, Francesc, Miquel i Cristina; germanes, Josefina, Margarida i Dolores; germans polítics; nebots i tota la família participen a les seves amistats tan sensible pèrdua. La Missa Exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui diumenge, dia 5, a les deu del matí, a l'Església Parroquial del Carme.
Domicili familiar: carrer Cruzada, n° 1 - 4t. 2a.

Girona, 6 de setembre del 1987

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

**Enric Romaguera i
Ball-Llosera**

Morí a Girona el dia 5 de setembre del
1987, a l'edat de 34 anys,

A.C.S.

La seva esposa, filla, pares, germans i tota la família participen a les seves amistats tan sensible pèrdua. La Missa Exequial en sufragi de la seva ànima s'oficiarà dilluns, dia 7, a les 11 del matí a l'Església Parroquial de Santa Maria de Vidreres.
Domicili mortuori: la mateixa Església.

Girona, 6 de setembre de 1987.